

Bemærkninger til foranstående forslag.

Overenskomstens forhistorie.

Fra Nordisk Råds første år har der været arbejdet på at skaffe større midler til støtte af det kulturelle samarbejde. Allerede i 1955 foreslog en af Foreningerne Norden nedsat komité oprettelse af en fælles kulturfond, og i rekommandation nr. 3, 1956 anmodede rådet regeringerne om at lade Nordisk Kulturkommission udtale sig om forslaget. Det meddeltes til råds sessionen 1958, at Nordisk Kulturkommission endnu ikke anså tiden for moden til at skabe en sådan kulturfond, men i stedet foresloges det bl. a., at der i hvert af landene tilvejebragtes dispositionsmidler til støtte for fælles kulturelle opgaver. Rådet anbefalede denne tanke ved rekommandation nr. 22/1959, men det lykkedes aldrig regeringerne helt at virkeliggøre planen.

For den videre udbygning af de nære forbindelser mellem de fem nordiske lande undertegnedes den 23. marts 1962 på Nordisk Råds 10. session i Helsingfors en samarbejdsoverenskomst, hvis artikler 8-13 vedrørende kulturelt samarbejde indeholder bestemmelser om undervisning i de øvrige nordiske landes sprog, kultur og almindelige samfundsforhold, adgang til at studere og aflægge eksaminer i de øvrige nordiske lande, samordning af uddannelsesvæsenet, samarbejde på forskningsområde samt fremme af det frie nordiske folkeoplysningsarbejde og den indbyrdes kulturudveksling.

I overensstemmelse med retningslinjerne i samarbejdsoverenskomsten af 23. marts 1962 blev der fra dansk side i januar 1964 udarbejdet forslag om et fællesnordisk kulturfond for at fremme det kulturelle samarbejde i Norden. Det var hensigten at forelægge forslaget ved Nordisk Råds 12. session i Stockholm i februar 1964, men da det viste sig umuligt at opnå tilslutning fra de andre nordiske lande, udformedes et nyt dansk regeringsforslag, der skulle gøre det muligt at lette vejen for bevilgninger til fællesnordiske kulturopgaver. Det hedder i dette forslag, der blev forelagt ved Nordisk Råds 12. session, „at det vil være af stor betydning for det nordiske kulturarbejde, at der opnås større økonomisk dispositionsfrihed og bedre muligheder for at handle hurtigt. Det foreslås derfor taget op til overvejelse, at der i hvert fald af de nordiske lande tilvejebringes tilstrækkelig store dispositionsmidler, som frit kan anvendes til kulturelle sam-

arbejdsformål af undervisnings- og kulturministerne i de enkelte lande“.

Dette forslag blev vedtaget på forannævnte session med rekommandation (nr. 19) til regeringerne om at foretage en nærmere undersøgelse af spørgsmålet om tilvejebringelse af dispositionsbeløb til kulturelle samarbejdsformål. Forslaget motiveredes navnlig med de forsinkelser og andre besværligheder, som de uens budgetterminer o. lign. volder igangsættelsen af selv meget begrænsede kulturelle opgaver og undersøgelser.

Spørgsmålet om en nordisk kulturfond blev på ny behandlet af Nordisk Råds kulturudvalg, som i en betænkning stærkt støttede tanken om kulturfonden, der ved kulturdebatten i rådet under 1964-sessionen var blevet ført frem som „en kraftig manifestation af nordiske regerings vilje til samarbejde på det kulturelle område“.

Under Nordisk Råds 13. session i 1965 blev kulturudvalgets betænkning underkastet fornyet behandling med deltagelse af de nordiske undervisningsministre, og kulturudvalgets forslag om oprettelse af en nordisk kulturfond, indledningsvis med et årligt tilskud af 3 mill. d. kr., blev enstemmigt vedtaget af rådet som rekommandation nr. 23.

Efter vedtagelse af de nordiske landes undervisnings- og kulturministre og med tilslutning fra de enkelte landes bevillingsmyndigheder trådte en midlertidig ordning i kraft den 1. januar 1966, hvorved fondens virksomhed kunne begynde med et dispositionsbeløb på 600.000 d. kr. for 1966. Den 3. oktober 1966 blev en overenskomst om Nordisk Kulturfond underskrevet i København af de nordiske landes undervisningsministre på deres regerings vegne. Island og Norge har ratificeret overenskomsten.

Overenskomstens indhold.

Af overenskomstens bestemmelser skal følgende fremhæves:

Hensigten med fonden er at opnå en hurtigere og smidigere finansiering af det nordiske kultursamarbejde, som ofte er blevet hæmmet af de vanskeligheder og forsinkelser, der er en følge af landenes forskellige forudsætninger i bevillingsmæssig henseende.

Ifølge artikel 3 kan der af fondens midler bevilges tilskud til: